

umiddelbart efter en saa ekstraordinær Flyttedag som den, man har oplevet, i hvert Fald her i København forleden og, efter de Oplysninger, man har haft Lejlighed til at se i Bladene, ogsaa i andre større Byer, ja, for Resten i mindre Byer med. Det er indlysende, at der er ekstraordinære Forhold til Stede, og det er derfor ogsaa fuldstændig berettiget, at der paatænkes ekstraordinære Foranstaltninger, og jeg behøver ikke at sige flere Ord til Begrundelse af, at vi ogsaa fra mit Partis Side erkender Nødvendigheden af at tage under alvorlig og, jeg kan tilføje, baade velvillig og hurtig Overvejelse, hvad der i saa Henseende kan foretages. Jeg kan derfor anbefale Lovforslaget om Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af Boligforhold til hurtig og velvillig Behandling.

Til denne Anbefaling vil jeg gerne knytte nogle faa Bemærkninger. Som det fremgik baade af Indenrigsministerens Tale ved Fremsættelsen og ogsaa saavel af Lovforslaget selv som af det led-sagende Bemærkninger, faar Kommissionen i Virkeligheden to Opgaver, der ganske vist er i overordentlig nøje Sammenhæng: dels allerede inden Udgangen af indeværende Aar af fremkomme med Forslag om de mere øjeblikkelige Foranstaltninger, der kan være Grund til at træffe, og derefter i Løbet af det kommende Kalenderaar at stille Forslag om, hvilke andre mere vidtgaaende og varige Foranstaltninger der kan blive Spørgsmaal om. Medens der vel i første Henseende neppe kan være Tale om, at man i Løbet af saa kort Tid skulde kunne stille Forslag om Opførelse af Bygninger her i København eller andetsteds i nogen større Udstrækning, vil der selvfølgelig baade kunne overvejes og forhaabentlig ogsaa stilles Forslag om forskellige andre af de Foranstaltninger, som er nævnte, og som kunde bidrage til, at der ikke til næste Flyttedag opstaar saa mange Vanskeligheder saavel for Beboerne som for Kommunalbestyrelserne i de paagældende Kommuner. Jeg er fuldstændig enig i, at det vil være rigtigt, saaledes som det er foreslaaet, at paalægge Kommissionen først, inden Udgangen af Aaret, at stille Forslag om saadanne mere øjeblikkelige Foranstaltninger og derefter at tage lidt mere Tid til det Arbejde, der vil være at udføre for at kunne komme med Forslag om mere varige Foranstaltninger. Det er jo overordentlig vanskeligt at sige, hvad der kan være Tale om af

øjeblikkelige Foranstaltninger. Jeg blot sige, at det er min Opfattelse, at maa være Kommunalbestyrelserne, der faa dels den fornødne Bemyndigelse til dels eventuelt det fornødne Paalæg om træffe saadanne, og at det vil være overordentlig betænkeligt, om man under eller anden Form vilde paalægge Staten her at træde til.

Med Hensyn til de Foranstaltninger af mere varig Karakter, der derefter kan være Tale om at tage under Overvejelse vilde jeg sætte Pris paa, om Lovforslaget fik nogen Udvidelse. Det fremgaar af Lovforslaget, som det ogsaa fremgik af Ministerens Udtalelser, at det, som skal undersøges, er Boligforholdene for de mindre bemidlede Samfundsklasser i København, Købstæderne, Handelspladserne og de større Stationsbyer. Jeg vil meget henstille, at man giver Kommissionen ikke alene fornøden Hjemmel til, men en Pligt til at udvide sine Overvejelser til ogsaa at omfatte Boligforanstaltninger udenfor de Kommuner, der her er nævnte, altsaa ogsaa i rene Landkommuner. Jeg vil som Motivering herfor gerne minde om, at da vi i Rigsdagssamlingen 1914—15 havde Finansloven til første Behandling, gjorde det ærede Medlem fra Nakskov (Bresemann) opmærksom paa, at der efter hans Opfattelse burde gøres noget for at erstatte den fremmede Arbejdskraft, vi i mange Aar har faaet fra Udlandet, navnlig til Pansing af Roer, med dansk Arbejdskraft, og han havde siden hen Lejlighed til at uddybe sine Udtalelser i sin Motivering af den Forespørgsel, som den 11. Marts 1915 blev stillet til den højtærede Indenrigsminister vedrørende det samme Emne. Men samtidig gjorde det ærede Medlem fra Nakskov opmærksom paa — og deri er jeg enig med ham —, at blandt de Ting, som burde overvejes af det Udvalg, han foreslog at nedsætte, og som den højtærede Indenrigsminister gik med til at nedsætte, var ogsaa det Spørgsmaal, hvorledes man kunde tilvejebringe de fornødne Boliger for Arbejdere paa Landet. Det ærede Medlem gik nemlig ud fra, at naar der stadigvæk igennem flere Aar er foregaaet en Indvandring til Byerne fra Landet, var Grunden, navnlig for de senere Aars Vedkommende, ikke saa meget den, at Arbejdslønnen er større i Byerne end paa Landet, men derimod den, at naar unge Folk gifter sig, har de, i hvert Fald i mange Kommuner, ogsaa rene Landkommuner, overordentlig vanskeligt ved at skaffe sig en ordentlig Bo-